

De vaste commissie voor Financiën heeft op 6 september 2023 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Financiën over het door de Minister van Buitenlandse Zaken op 30 juni 2023 toegezonden fiche op het beleidsterrein Financiën: Pakket retail beleggen (Kamerstuk 22 112, nr. 3729).

De voorzitter van de commissie,
Tielen

De adjunct-griffier van de commissie,
Schukkink

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het Fiche Pakket retail beleggen. Zij hebben daarbij geen verdere vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

Omdat de leden van de D66-fractie kansen zien in betere deelname van retailbeleggers aan de kapitaalmarkten, hebben deze leden met interesse kennisgenomen van het fiche over het pakket retail beleggen. Zij hebben hier nog enkele vragen en opmerkingen bij.

De Europese Commissie constateert dat consumenten niet altijd kostenefficiënte en transparante producten krijgen aangeboden en dat zij soms financieel advies ontvangen dat niet in hun belang is, waarbij provisiestromen een rol spelen, zo schrijft de Minister in het fiche. Kan de Minister toelichten hoe actieve provisietransparantie hierbij kan helpen, naast het pakket retail beleggen van de Commissie, en wat de stand van zaken is bij de implementatie van actieve provisietransparantie, zo vragen de leden van de fractie van D66. Verder vragen deze leden of actieve provisietransparantie bij meer typen verzekeringen wenselijk zou zijn.

Aangezien de leden van de D66-fractie er eerder schriftelijke vragen over hebben gesteld,¹ vragen deze leden naar reclame-uitingen door *finfluencers*. Deze leden lezen dat financiële ondernemingen verplicht worden om toezicht te houden op een eigen reclamebeleid, maar vragen aan welke voorwaarden dat beleid moet voldoen en hoe daar bij de verschillende financiële ondernemingen op naleving wordt toegezien. Zijn de maatregelen voldoende om met name jonge en kwetsbare consumenten te beschermen of zijn er aanvullende (nationale) maatregelen nodig om dat te bereiken, zo vragen deze leden aan de Minister. Welke gevolgen heeft het pakket retail beleggen voor de wettelijke verplichtingen waar *finfluencers* aan moeten voldoen en de handhaving daarop door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en hoe worden er vervolgstappen gezet om overtredingen te voorkomen en indien nodig te bestraffen, zo vragen deze leden naar aanleiding van het antwoord op vraag 10 van genoemde schriftelijke vragen. Voorts ontvangen deze leden graag de antwoorden op gestelde schriftelijke vragen over *influencers* die jongeren in de armen van oplichters lokken.²

Voorts begrijpen de leden van de fractie van D66 dat informatiedocumenten worden getest op begrijpelijkheid, een samenvatting krijgen en ook duurzaamheidsinformatie moeten bevatten. Kan de Minister toelichten hoe informatie over de duurzaamheid van financiële producten inzichtelijk wordt gemaakt voor consumenten, zo vragen deze leden. Specifiek vragen zij of er een keurmerk komt of kan komen voor bijvoorbeeld betaalrekeningen en de duurzaamheid daarvan, zodat klanten van sommige grootbanken de schadelijke effecten voor duurzaamheid van hun bank kunnen inzien en daar actie op zouden kunnen ondernemen.

De leden van de D66-fractie constateren ook dat Nederlandse banken over het algemeen nog erg terughoudend zijn, enkele uitzonderingen daargelaten, met het verhogen van de spaarrente die consumenten ontvangen. Deze leden zien dat een lage spaarrente consumenten kan verleiden om meer te gaan beleggen, wat meer risico's met zich meebrengt voor de

¹ Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2022–2023, nr. 3429.

² Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2022–2023, nr. 3531.

consumenten. Op welke manier worden consumenten geïnformeerd over de (veiligere) alternatieven voor het behalen van rendement op hun spaargeld, zoals overstappen op een (Nederlandse) bank met een hogere spaarrente, in plaats van risicovolle alternatieven zoals retailbeleggen, zo vragen deze leden. Welke concrete acties neemt de Minister om banken ertoe te bewegen de hogere rente ook door te berekenen aan spaarders, vragen deze leden verder.

Over provisie begrijpen de leden van de fractie van D66 verder dat er een provisieverbod voor *execution-only*-beleggingsondernemingen wordt geïntroduceerd in de Richtlijn betreffende markten voor financiële instrumenten (MiFID II). Bij welke producten kan er nog provisie worden betaald en op welke manier hebben consumenten daar inzicht in als zij een financieel product afsluiten, vragen deze leden aan de Minister. Voorts vragen deze leden of provisie als los element inzichtelijk wordt gemaakt als de kosten worden getoetst aan benchmarks en een overschrijding moet worden uitgelegd en gerechtvaardigd richting de belegger door de productontwikkelaar of distributeur.

De leden van de D66-fractie vragen welke maatregelen de Minister wil nemen of voorstellen de Minister wil doen om consumenten al eerder dan de implementatie van het pakket te beschermen tegen *finfluencers* die schadelijk advies geven aan de consument.

Naast de implicaties waarover de Minister schrijft, zien de leden van de fractie van D66 ook dat sommige *finfluencers* zich niet in de Europese Unie bevinden, maar dat hun boodschap wel wordt gezien door consumenten in de Europese Unie. Daarom vragen deze leden of het voorliggende pakket ook voor deze *finfluencers* geldt en zo nee, welke maatregelen de Minister neemt om ervoor te zorgen dat consumenten niet alsnog met schadelijk advies te maken krijgen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie en de GroenLinks-fractie

De leden van de fracties van GroenLinks en PvdA hebben kennisgenomen van het fiche en vragen naar het reguleren van provisie. Zij vragen of de Minister nogmaals kan bevestigen dat het ongewenst is dat niet is overgegaan tot een algeheel provisieverbod, zoals dit reeds in Nederland geldt.

De leden van de fracties van GroenLinks en PvdA vragen hoe (dat wil zeggen, bijvoorbeeld in welke coalities) de Minister zich er in onderhandelingen hard voor gaat maken dat het provisieverbod naar Nederlands ambitieniveau geïmplementeerd wordt.

De leden van de fracties van GroenLinks en PvdA vragen de Minister hoe zij de onderliggende effectbeoordeling van het pakket appreciëren, specifiek het deel waarin staat dat een «EU-wijd verbod [op provisie] het meest effectieve middel zou zijn om het belangenconflict teniet te doen dan wel te verminderen, door een belangrijke vorm van benadeling van de consument aan te pakken». Is de Minister het eens met deze leden dat de regulering van provisie in het pakket ontoereikend is om het probleem van belangenverstremming echt effectief aan te pakken?

De leden van de fracties van GroenLinks en PvdA vragen in hoeverre het aspect van dit pakket dat toeziet op provisie de Nederlandse regelgeving zou aanscherpen, omdat in Nederland reeds een algeheel (met slechts beperkte uitzonderingen) provisieverbod geldt, terwijl in het voorstel slechts bepaalde vormen van provisie gereguleerd worden. Zij vragen

bovendien of nogmaals bevestigd kan worden dat de herziening van Europese regelgeving ruimte laat voor een Nederlandse kop.

De leden van de fracties van GroenLinks en PvdA vragen of de Minister bereid is op het punt van provisieverboden zich in Europees verband ervoor in te zetten dat het ambitieniveau uit het Nederlandse provisieverbod op Europees niveau geïmplementeerd wordt.

De leden van de fracties van GroenLinks en PvdA vragen naar het streven retailbeleggen te bevorderen. Is deze financialisering van het dagelijkse leven, waarin individuele burgers een steeds grotere mate van eigen verantwoordelijkheid krijgen voor het financiële welzijn, wel wenselijk? Welke lessen zijn er bijvoorbeeld getrokken uit het project rondom Inzicht uit gedragswetenschappen? En is het vanuit dat oogpunt wel wenselijk dat we een steeds grotere financiële verantwoordelijkheid, die bovendien gaat over iets zeer complex als beleggen, bij individuen beleggen?

De leden van de fracties van GroenLinks en PvdA vragen de Minister hoe in het doel de burger meer te laten beleggen, rekening gehouden wordt met burgers voor wie het leven al zo complex is en de effecten van verschillende beleggingsstrategieën vanwege de inherente complexiteit van beleggen nauwelijks te voorzien zijn.

De leden van de fracties van GroenLinks en PvdA verwelkomen de kritische houding van de Minister ten opzichte van Value for Money vanwege beperkte meerwaarde in de Nederlandse context. Zij vragen of het kabinet het met hen eens is dat de introductie van de benchmark ook veel complexiteit met zich meebrengt. Hoe effectief is dit dan nog?

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben kennisgenomen van het fiche. Uit de voorstellen blijkt dat regels rond financieel advies worden aangescherpt. Deze leden vragen of dit afdoende is aangezien op sociale media vaak geen sprake is van financieel advies, maar van educatie, wat erg lijkt op advies. Hoe gaat het pakket daarmee om?